

CRÍTQUES

'Aida' espectacular

ANTONI BOFILL

Joan Pons, Sondra Radvanovsky i Marcello Giordani a l'*Aida* del Liceu

ÒPERA

Aida

Autors: Giuseppe Verdi; llibret d'Antonio Ghislanzoni sobre una idea d'Auguste Mariotte

Intèrprets: Marcello Giordani (Radamès); Sondra Radvanovsky (Aida); Ildiko Komlosi (Amneris); Joan Pons (Amonasro); Vitalij Kowaljow (Ramfis); Stefano Palatchi (Il Re); Josep Fadó (Messaggero); Elena Copons (Sacerdotessa). Cor i Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu. Director: Renato Palumbo

Producció: Gran Teatre del Liceu i Festival de Santander. Escenografia: Josep Mestres Cabanes. Restauració: Jordi Castells. Vestuari: Franca Squarciapino. Llums: Albert Faura.

Lloc i data: Gran Teatre del Liceu (21/VII/2012)

ROGER ALIER

Potser no en som prou conscients, però Barcelona té a la Rambla una màquina de crear espectacles d'una eficàcia impressionant. L'*Aida* que s'ha posat en escena aquest estiu és d'una eficàcia i d'una presència contun-

dent que pocs teatres podrien presentar, aprofitant l'atractiu de la històrica creació del gran pintor Josep Mestres Cabanes, pulcrament restaurada perquè faci tot l'efecte de la realització original; puc dir que he viscut tota la vida amb aquesta *Aida*, amb el fabulós temple al costat del Nil del tercer acte i amb el sinistre soterrani en què Amneris passeja la seva frustració, en el penúltim quadre. I com que el Liceu té un cor magnífic, que dirigeix tan bé José Luis Basso, i com que hi ha hagut grans cantants en escena, el resultat de la primera funció va ser potser no subtil, però sí de gran envergadura.

El Radamès de Marcello Giordani va ser cantat amb la veu heroica que cal, i encara que el tenor va tenir algun notable desajustament en algun passatge, i no és gaire bon actor, va solventar el rol amb notable força. Esplèndida la presentació en òpera de la soprano Sondra Radvanovsky, que va encisar el públic, amb una veu refinada i potent d'aguts de gran impacte (s'hi percep, de tota manera, un fil de veu irregular en algun dels moments més fins) que va obtenir una veritable ovació de *Liceu* després de la tremenda ària *Oh Patria mia*

del tercer acte. Brillant i de veu potent la mezzosoprano hongaresa Ildiko Komlosi, que va quedar tan contenta d'ella mateixa a la fi de la seva escena que va sortir a saludar i a estimular els aplaudiments (com es feia en època de Mestres Cabanes, però no es fa ara).

Capítol especial va ser la presència de luxe de Joan Pons en el paper d'Amonasro, que es retira, com ha anunciat, després d'aquestes funcions. Sap greu que un artista tan complet, amb una veu tan personal i commovedora opti pel –sens dubte merescut– repòs. Un Amonasro de gravació discogràfica, sense ombra de cap mena, va ser la seva contribució.

Stefano Palatchi va donar dignitat a la presència del Rei, i el baix Vitalij Kowaljow va fer també una bona contribució al conjunt com a Ramfis, amb Josep Fadó com a missatger i la brillant Elena Copons com a sacerdotessa. Renato Palumbo va dur l'orquestra una mica a tomballons, però hi va haver moments contundents adequats a la grandesa d'una *Aida de cinema* amb la que es feia en aquesta ocasió, i va ser bastant aplaudit, encara que ho van ser encara més tots els excel·lents intèrprets vocals.●

Joiós viatge

JAZZ

Melody Gardot

Lloc i data: Festival Castell de Peralada. Auditori Parc del Castell (21/VII/2012)

KARLES TORRA

La de Melody Gardot és una història tan increïble com certa. Després de ser atropellada per un Jeep quan anava amb bicicleta i patir múltiples lesions, durant els llargs mesos de convalescència un metge li va aconsellar que utilitzés la música com a teràpia...

Ningú no podia sospitar llavors que aquella noia de 19 primaveres es convertiria anys després en una de les grans sensacions vocals del nostre temps.

Al seu tercer disc, *The Absence*, aquesta artista de la Costa Est nord-americana amplia horitzons més enllà del jazz, el blues i el pop occidental, per emprendre un viatge intercontinental atapeït de seductores i misterioses atmosferes.

Esgrimint un inventiu catàleg d'audaces idees sonores, Gardot transita des dels deserts del Marroc fins als carrers de Lisboa, dels bars de tango de Buenos Aires a les platges del Brasil, sense perdre pel camí gens ni mica de la seva acusada personalitat.

I pel que es va poder veure dissabte passat a Peralada, bé podem dir que la translació al directe d'aquest viatge musical, ja per si mateix interessant, supera totes les expectatives i esgota els adjectius.

Melody Gardot ens va deixar al·lucinats primer de tot amb una portentosa interpretació sense acompanyament d'un blues agospelat, per donar entrada progressivament als músics d'una formació que inclou saxo, clarinet, violoncel, bateria, percussió, guitarra, baix i dues coristes. Ja asseguda al piano, la cantant va entonar un càlid *Goodbye*,

abans de provocar un autèntic vendaval rítmic a cavall d'un *Mira* carregat de samba.

Estructurat en dues parts, Gardot va donar per acabat el primer tram del seu concert amb un divertidíssim monòleg sobre viatges i aeroports. Per desaparèixer i deixar sol en escena Irwin Hall, qui va firmar un formidable solo de saxo del més alt octanatge jazzístic.

Amb una escenografia, una il·luminació i un moviment escènic calculat al mil·límetre, en la seva reaparició en escena Gardot va interpretar amb intens sentiment un seguit de temes originals, aliens a tota mena de clíxés, des d'un hipnòtic *Lisboa* a

FESTIVAL CASTELL DE PERALADA

Melody Gardot a Peralada

ritme de bossanova fins al catàrtic i demolidor *Iemanjá* final. Variat continuament d'instrumentacions i formats, amb Gardot cantant dreta, a la gatzoneta, asseguda al piano o rasant la guitarra elèctrica, vam assistir a un espectacle molt dinàmic i en el qual el factor sorpresa sempre va ser present.

Un viatge tan joiós, que també va incloure tres cançons del seu disc anterior, va tenir com a coda una encantadora versió d'*Over the rainbow*, amb l'original acompanyament de Stephan Braun tocant el violoncel com una guitarra.●

Calderón a l'hospici de Charenton

TEATRE

El gran teatro del mundo

Autor: Calderón de la Barca

Música: Carles Santos

Direcció: Calixto Bieito

Lloc i data: Festival Grec. Teatre Lliure (20/VII/2012)

JOAN-ANTON BENACH

Damunt l'escenari un impressionant amuntegament de tubs metàl·lics a l'espera, només, que la decisió de l'Autor Suprem convoqui els elements per a la representació d'*El gran teatro del mundo*. Quan això es produeix, els tubs s'enlairen fins fer de la volta del cel un orgue gegantí imponent, atès que molts fragments musi-

cals de la versió de l'auto sacramental que ha dirigit Calixto Bieito sorgiran d'aquest tipus d'instrument, especialment apte per a les celebracions religioses. Cal dir que la música composta per Carles Santos i que l'escenografia de Rebecca Ringst són dos magnífics ingredients de l'espectacle sobre l'obra de Calderón.

Una vegada convençut de la qualitat dels paisatges visual i auditiu, l'espectador pot quedar a l'aguait del que li diu la dramaturgia i el llibret de Marc Rosich i Josef Mackert. Els de més bona memòria potser notin a faltar algunes admonicions morals del clàssic i que certs passatges sonen potser d'una sartriana manera. Tinc a mà l'original de l'autor i crec que Rosich i Mackert han

fet una feina molt estimable a l'hora de reescriure l'obra en termes laics i emparar-se en el pessimisme calderonià sobre el mundanal destí de la humanitat.

Orientada així la qüestió, Bieito ha imaginat un Autor suprem, no pas amb el tro de veu de la divinitat totpoderosa, sinó amb l'aprimament vocal, mig angèlic, del magnífic contratenor Xavier Sabata. El personatge del Món, en canvi, ha estat adjudicat a la mezzosoprano Claudia Schneider, amb una gamma de greus potents i enfurismats. La carta més forta, però, Bieito se la reservava pels mortals sofrents que apareixen embolicats en una sola membrana que s'estrafa i avança amb els moviments crispats d'unes criatures entestades en néixer.

No és ben bé normal el conjunt d'humans-actors que ha imaginat el director. Com que no tenen cap aprenentatge social, fan moviments mecànics, incontrolats, mig innocents, mig agressius, com d'epilèptics, a estones de perfectes alienats. Brollen de l'escena alguns records fugissers de la Fura dels Baus, tot i que, de manera més constant, el grup sembla inspirat en els reclusos de l'hospici de Charenton, malalts mentals que representaven el *Marat Sade* de Peter Weiss.

¿Es potser que la fidelitat al seu prestigi i estil la sent Bieito com una servitud d'obligat compliment? El cas és que els excessos i la terribilitat que el director prodiga amb exageració en la conducta i les respostes dels humans, molts espectadors els poden veure com esgarips gratuïts i relativament fàcils. Segur que és més difícil, en efecte, que el Rei

expressi la seva decepció pel perdó que l'Autor no li dona, que no pas que faci el boig, amb la corona amunt i avall. Segur que al Llauredor li costaria més manifestar la seva tristesa i desconcert, que no pas fer de maniac obsessiu, tirant-se terra al damunt, com un psicòpata incurable. Una mica ridícula és el repartiment de rosegons de pa, abans del final, simplement per donar suport el *Tantum ergo* eucarístic que proposa Calderón i que, misteriosament no ha estat suprimit.

Amb la seva plasticitat obsessivament horrida, sovint massa artificial, i amb una agitació vocal del grup humà crec que poc modulada, algunes parts de l'espectacle, sense música ni cant, es fan, a la meua manera de veure i de sentir, molt feixugues. No tant, és clar, que arribin a malmetre del tot les qualitats d'un muntatge francament estimable.●